

JASPIS (30) *sb m*

jaspis (21), **jaspisz** (1), **jaspid** (1), **aspis** (6), **aspisz** (1); *aspisz Murm*; *jaspis : jaspid : aspis RejAp* (1 : 1 : 6); *jaspis : jaspisz BibRadz* (1 : 1).

a *jasne*.

sg N jaspis (18). ◊ *G jaspisu* (4) *RejAp* (2), *BudNT*, *jaspisa* (1) *Leop*. ◊ *D jaspisowi* (6). ◊ *A jaspis* (1).

Sł stp notuje, Cn: jaspid, Linde XVIII w.

min. Kamień półszlachetny, jedna z odmian kwarcu, różnobarwny, nieprzeźroczysty; iaspis Murm, Mącz, Calep, Cn; argenon, iasponyx, onychiponyx, onychipuncta Cn (30) : *Wplątął fie mu [kurowi] miedzi nogi/ Iáfpis kámień bárdzo drogi. BierEz M2; Murm 122; iefłiby kto nalazł Iáfpis zielony/ á wnimby był krzyż/ thedy ma taką mocz iże ktoby gi przy łobie nofił/ thedy takowy nie może nigdy vtonąć. FalZioł IV 54d, +8a, IV 54c; Pierwłfy fundáment [niebieskiego Jeruzalem] Iáfpis: wthory/ Sáfir: trzeći/ Kálcodon: czwarty/ Smárágd: piąty/ Sárdonix Leop Apoc 21/19 [przekład tego samego tekstu: RejAp 183, WujNT Apoc 21/19], Apoc 21/19; BibRadz Ex 28/18, 39/11; Iaspis, lapidis preciosi genus. Iáfpis. Mącz 163d; SienLek 114v; Áfpis iefł z zielonością zmieszány/ á Krifztał bárzo przeźroczyłty RejAp 182v, 183 [2 r.]; BudNT Apoc 21/18 [2 r.]; SkarŻyw 491; Calep 498b; WujNT Apoc 21/18, 19, s. 887 marg.*

W porównaniach (8): á *wzrok iego [siedzącego na majestacie] był podobien ku Iáfpidowi y ku Sárdinowi. RejAp 47v; to miałto było wielkie/ było mocne/ á było iáko Áfpis á krifztał bárzo iáfne. RejAp 182, 181, 181v, 182v; BudNT Apoc 21/11 [2 r.]; WujNT Apoc 4/3.*

W charakterystycznych połączeniach: jaspis zielony; karnień jaspis (7).

Wyrażenie: bibl. »jaspis kryształujący, kryształowaty, na kształt kryształu« = lapis iaspidis sicut cristaUum Vulg (1 : 1 : 1): *RejAp 181; A światłość iego podobna kámykowi drogiemu iáfpifowi iako krzyftał świecącemu [tanquam lapidi iaspidi cristallizanti]. (marg) wł: nadrofze^{mu} iáfpifowi krifztałujące^{mu}. (-) BudNT Apoc 21/11; WujNT Apoc 21/11.*

KCh